

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – FAKULTA PEDAGOGICKÁ
Katedra francouzského jazyka a literatury
ODBORNÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Mgr. Milena Fučíková, Ph.D., MCF

Jméno studenta: Maria Rozhonová

Název práce:

Diatopické variace podoby panoptika postav ve francouzských a českých pohádkách

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jiří Jančík

Cíl práce

Jako cíl své bakalářské práce si Maria Rozhonová stanovila oblast francouzských reálií, konkrétně obecnou studii českých a francouzských pohádek z perspektivy formalismu (Propp). Autorce je třeba úvodem vytknout až příliš povrchní práci s prameny a nedostatek odstupu od jinak zajímavého tématu. V kapitole Teorie pohádky jsou sice představeny funkce a etymologie pohádek (necelá normostrana, s. 13), citace z české odborné literatury mají ale spíše ornamentální podobu, scházejí zde nejdůležitější termíny spojené s danou problematikou: přesné vyhranění základního pojmu pohádky (mj. lidové x umělé, filozofické x zvířecí, apod.), nebo např. statut postav a vyprávěče, dále recepce dětským čtenářem. Propp je jistě ústředním autorem v oblasti teoretických úvah o pohádce, ale není jediným! Nicméně pouze reprodukovat tabulku z jeho studie (ss. 16-18) je myslím také nedostačující, popř. by bylo vhodnější ji umístit jinam. Dále je zbytečné i v jednotlivých kapitolách reprodukovat shrnutí děje obecně známých pohádek. Konečně zde postrádám alespoň zmínku o ústní lidové slovesnosti (littérature orale), která je pro písemnou podobu pohádky francouzské i české zásadní a vysvětlení výrazu conte de fées - doslova vyprávění o vílách, které ve francouzštině dodnes označuje pohádku vůbec. Druhá část práce se zabývá praktickým literárním srovnáním vybraných textů z hlediska *Morfologie pohádky*. Závěry studie o postavách z pohádek (Červená Karkulka, Šípková Růženka, Kocour v botách, Popelka a Modrovous), jež podle ústního podání převyprávěl a v roce 1697 publikoval Charles Perrault, jsou až příliš stručné. Hlubší analýza by jistě vyžadovala, aby se autorka více vyrovnala s utříděním a hierarchizací získaných poznatků během četby sekundární literatury (pouze 11 přečtených titulů v bibliografických odkazech), které by pak přímo využila při dalších rozboru.

Zpracování obsahu

Maria Rozhonová se svého úkolu zhostila až příliš zjednodušeně. Dokázala sice na základě studie poukázat na společné i odlišné rysy vybraných textů, ale práce s klíčovými pojmy působí nejasně. Pohádka je plnohodnotný literární žánr již od dob romantismu z počátku 19. století v Německu. O to obtížnější je tedy najít souhrnný závěr, který by nepůsobil roztříštěně. Za velmi hodnotnou část bych považovala zamyšlení nad zpracováním motivů z úspěšných Perraultových pohádek v moderní francouzské literatuře (Rimbaud, Modiano, apod.). Od eposu až po moderní román přechází pohádka plynule i do děl vysoké kultury. Je pro ni typická migrace mezi národními kulturami a jazyky. Spor, odkud pohádky pocházejí, dosud není dořešený, je obtížné ale z pouhého faktu o odlišnosti pohádkových postav vyvodit jednoduchý závěr. Proměně jako základnímu principu a strukturnímu znaku pohádky by mohla být věnována větší pozornost. V závěru nedostačující formulace např. : „Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda existuje variace mezi pohádkovými postavami na základě geografického hlediska“ (s. 56) a „I přestože se vybraní hrdinové stejných pohádek liší, primární myšlenka u většiny pohádek zůstává zachována [...] tj. dobro vítězí nad zlem“ (s. 56).

Formální a jazyková úroveň

Práce je napsaná v českém jazyce, jazykově i stylisticky na dobré úrovni. Vhodné by bylo větší využití odborné terminologie z oblasti literární vědy. Konceptce práce je zvolena vhodně a přehledně, její obsah působí nedotaženým dojmem. Autorka pečlivě pracuje s textem pohádek, velmi málo s knižní sekundární literaturou. Francouzské shrnutí by si zasloužilo pečlivější korekturu, bylo by lépe je zkrátit a o to více dopracovat závěr celé práce i celkové vyznění studie.

Přínos práce

Autorka nerozvedla dobrý námět do finální podoby. Možná je škoda, že autorka nevěnovala větší pozornost dílům samotným, a že nerozvedla svou reflexi ještě více do hloubky. Jistě by bylo zajímavé vyhledat probrané motivy i v moderní francouzské i české literatuře a zamyslet se na tím, čím jsou pro ni tak přitažlivá.

Otázky k obhajobě a další vyjádření, připomínky, náměty pro obhajobu práce:

Pourquoi n'avez-vous pas rédigé votre mémoire en français ?

Quelle est la différence entre les notions suivantes : sujet, motif, mythe ?

Quelle est la fonction éducative des contes qui nous parlent des figures archétypales ?

Datum: 4. ledna 2019

Podpis: Milena Fučíková